

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

XVII. De Rebus sacris, sanctis, & religiosis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

fidem quidem sibi invicem dederint, vel etiam de facto contraxerint a, si nec ante, nec post, legitima conjuge superstitite, carnalis intercessit copula, quamvis uterque graviter deliquerit, & propterea etiam sit imponenda poenitentia, matrimonium tamen contractum post uxoris obitum, minime dissolvitur.

Domum aliquod subsecutum procedens delictum, & ejus poenitentiam non abolet. h. d.

Vbique adeo b autem machinato in alterius conjugum obsequio adhibita, inter superstitis machinatores matrimonium spem excludit, ut si infidelis cum Christiana communicato consilio ejusdem maritum de medio sustulerit, licet postea per studium superstitis uxoris ad fidem Christianam translatus fuerit, non tamen propterea magis cum ea nuptias legitimas contrahere, aut contractas retinere poterit. Nec enim hujusmodi lucro, tam detestandum damnum Ecclesia resarciri patitur.

Animus & propositum distinguunt maleficia. h. d.

Diversa c ratio est eorum, qui ad fidem conversi, illorum sibi matrimonio junxerunt uxores, quos in belli certamine occiderunt: eorumque qui conversas duxerunt, quarum infideles maritos simili modo interfecerunt. nam cum tales virorum defunctorum interitum specialiter non quaesiverint, & matrimonium inter hujusmodi personas licite potest contrahi, & sic conjuncti divortium postulare nequeunt.

Tuivitar affectus licet non sequatur effectus. h. d.

Sed etiam machinationem adhibitam in necem conjugis effectus consequutus non fuerit, si infidiator alteri supervixerit, spe conjugii d perpetuo destitutus, ad secundas nuptias nunquam aspirare poterit: sicut & in his accidit, qui incestum admiserunt, sacerdotem interfecerunt, & aliis pluribus casibus.

Secunda nuptia absq. timore infama intra annum luctus post sui celebrari, sed non debent benedici, quocumq. tempore contrahantur. h. d.

Illud quoque admonendi sumus, quibus casibus secundarum nuptiarum permessa est celebratio, minime vendendum est nuptiis, ne si intra annum luctus ad secunda vota transierit, aliqua notetur infamia e. Cum enim secundum Apostolum mulier viro mortuo sit ab ejus lege soluta, spud eundem sententia & auctoritate, omnis legalis infamia censetur abolita: cum in his praesertim seculares leges non dedignantur sacros Canones imitari. Vir f tamen & mulier ad bigamiam transiens, non debet a Presbytero benedici: quia cum semel benedicti fuerint, hujusmodi benedictio iterari non debet.

DE REBUS SACRIS, S ANCTIS, ET RELIGIOSIS. TITVLVS XVII.

Titulus sequens scilicet subordinat sequentia ad precedentia. h. d.

Sacramentorum brevis explicatio tractatu, illorumque sectione ac natura cognitis, transeamus jam ad res sacras & sanctas, quales sunt Ecclesiae, Altaria, Sanctorum in his condita reliquia, vasa, vestes, & similia ad divinum cultum principaliter comparata. Paulo mox & de religiosis dicitur, ut sunt, religiosae domus, xenodochia, cetera, & sepulturae.

DE CONSTRVENDIS, CONSECRANDIS, ET REPARANDIS ECCLESIIS, ET ALTARIIBUS. TITVLVS XVIII.

Non licet celebrare, nisi in templis consecratis, nisi ex privilegio, vel ex causa necessitatis. h. d.

a C. i. ext. de eo qui dicit in matr. b C. i. ext. de non res. in fid. c C. i. ext. de conv. in fid. d C. i. ext. de divortiu. e C. pen. & in ext. de secul. imp. f C. i. ext. de secul. imp. g C. i. ext. de secul. imp. h C. i. ext. de secul. imp. i C. ad audientiam. l. i. l. i. ext. de secul. imp. k C. i. ext. de secul. imp.

F Ecclesiam a hoc loco accipimus eorum non Christianorum multitudinem, sed tantumque congregationem, quam manifestum ipsum templum, domus & orationis domum, ab eo quod continetur esse quod quam sacra deo denominatione. Sic ergo non aliter debent: sic non in aliis, quam in Domino consecratis locis, cum suis altaribus, vasis, vestibus, & reliquiis ad divinum cultum explendum utentibus, sitidem consecrati, sacralia offerre licet: nisi quis super hoc specialiter privilegium munus, vel summa coegerit necessitas: ut prope e. quae combusta sit ecclesia, quo casu, donec illa restructa, an capellis cum sacra tabula celebrari poterit.

Constitutum in vicinis, licet celebrari fas sit, & ad idem privari domibus est deponendus. h. d.

In itinere d quoque constituit, ecclesia non reperitur, sub dio, sive in tenentis, si tabula altarum, consecrata ministeria adfuerint, missam solemnem celebrari permittendum erit: alioqui si quis in orationis, & missae vatas domos constituit, sine consensu Episcopi licet auctoritate fuerit, deponendus erit.

Episcopus excoiscentibus fidelibus, non est nuptias nuptiarum potest, & usum in plures divortii. h. d.

Constituuntur autem Ecclesiae, vel ob incrementum populi, vel ob commoditatem plebium, vel utriusque universitatis intuitu, aut in pastoralis dignitatis principium. Ob incrementum populi tunc nova consecranda est Ecclesia, cum certis in regionibus adeo multum desiderium excrevit, ut illorum cura unica sit impotens. Sicut f enim ea ratione unus Episcopus in tota, Aristoteliis accedente volumine, dividi potest: sicem Episcopus de baptizantibus & parochialibus Ecclesiis habet unum accedente consensu, facere potest: quod si factum fuerit, illa pars populi, quae novis Ecclesiis dependit, a iure prioris Ecclesiae abolvitur.

Plures baptismales Ecclesiae non debent fieri sine auctoritate, & terminatum contravertit auctoritate est plures, vel forte. h. d.

Plures g tamen baptismales Ecclesiae in una terminatione facere non poterit. Quod si de terminatione duarum matricum ecclesiarum conventio fuerit, plebes utrarumque discernent: quod si non conveniant, Dei iudicio controversia discernetur.

Non est per iurum Episcopus, subsecutus Ecclesiam, non potest non alienare ecclesiastica. h. d.

Nec h quicquam Episcopo obstat, quod de rebus Ecclesiae non alienandis iuraverit, nam & illi non obstante juramento, populo indigenti super necessarium institutione salubriter providere poterit, & debet.

Ob commoditatem plebium nova Ecclesia adificari potest, quae tamen matris honorem exhibere debet. h. d.

Plebium i commoditas tunc novam adificari debet Ecclesiam, cum parochianorum pars non possit à veteri, ut certis temporibus non sine magna difficultate, & periculo illam dire, & illi congruis temporibus divinis interesse, & sacramenta percipere possint: quo quidem casu maxime si ministerio commodè pro sustentatione sua provideri possit, nova quidem erit Ecclesia construenda, sed à filiali matrici Ecclesiae pro facultate sua competens honor exhibendus erit.

Universitatis intuitu potest nova Ecclesia adificari, neque pro leprosi. h. d.

Vniversitatis intuitu nova Ecclesia edificari poterit: veluti cum plures simul leprosi & alii morbo

a Can. Ecclesia de cons. dist. i. b C. i. ext. non alio. c C. i. ext. ea qua de cons. dist. i. c C. i. ext. de cons. dist. i. d C. i. ext. de cons. dist. i. e C. i. ext. de cons. dist. i. f C. i. ext. de cons. dist. i. g C. i. ext. de cons. dist. i. h C. i. ext. de cons. dist. i. i C. ad audientiam. l. i. l. i. ext. de cons. dist. i. k C. i. ext. de cons. dist. i.

